

**PMTO, bewezen effectieve training
voor ouders met probleemkinderen**

Schatjes voorbij

PMTO is een bewezen effectieve behandeling voor kinderen met ernstige gedragsproblemen en hun ouders. De Nederlandse jeugdzorg lijkt de methode al te omarmen. Temeer omdat 'evidence based' een speerpunt in de jeugdzorg is. Bij TNO, dat PMTO uit Amerika haalde, benadrukken ze daarnaast het 'research based'-karakter: 'Voortschrijdend inzicht en onderzoek zijn onderdeel van het programma.'

Eén: Beloon positief gedrag.

Twee: Los problemen samen op.

Drie: Hou adequaat toezicht op je kinderen.

Vier: Stel grenzen, breng ze discipline bij.

Vijf: Bied gezelligheid en geef aandacht.

Dat zijn de vijf kernvaardigheden die ouders van kinderen met ernstige gedragsstoornissen zich eigen maken in PMTO-sessies via jeugdzorg. PMTO staat voor *Parent Management Training programme - Oregon model*, dat door TNO en prof. dr. Corine de Ruiter van de Universiteit Maastricht uit de Verenigde Staten naar Nederland is gehaald. Het is een logisch rijtje aanbevelingen om de regie over onhandelbare kinderen te houden. Het keert dan ook stevast terug in tv-programma's als *Schatjes of The Nanny* – veelbekeken tv-programma's, want tussen theorie en praktijk staat veel in de weg, zoals elke opvoeder weet. Maar ouders van kinderen met ernstige gedragsstoornissen, *Schatjes* al lang voorbij, hebben natuurlijk niks aan een tv-programma. Wel aan PMTO. In Amerika heeft dit interventiemodel al bewezen effect gesorteerd. 'Ja, die vijf vaardigheden zijn zo oud als de Bijbel', zegt dr. Ferko Öry, senior wetenschappelijk medewerker bij TNO Kwaliteit van Leven. 'Maar het beste programma is het meest

basale programma. En theoretisch is PMTO heel goed gefundeerd. Je kunt aan alles merken dat de grondlegger van het programma, Gerald Patterson, er veertig jaar aan heeft gewerkt.' Patterson, verbonden aan het Oregon Social Learning Center, heeft precies geregistreerd hoe en wanneer opvoeden omslaat in dwin-

Jeugd gaat iedereen aan

PMTO wordt niet alleen van harte en met geld ondersteund door de ministeries van Volksgezondheid en Justitie, maar ook door de provincies Drenthe en Zuid-Holland en door de private sector. Er is een publiek-privaat PMTO-partnership gevormd met zorgverzekeraars (Stichting Centraal Fonds RVVZ) en enkele particuliere fondsen, waaronder de Stichting Kinderpostzegels Nederland, VSB Fonds, Rabobank Foundation en Fonds Psychische Gezondheid.

Foto: Arie Kievit/Hollandse Hoogte

PMTO helpt ontsporing op latere leeftijd voorkomen.

gend opvoeden. Wat snel escaleert en ontaardt. Öry: 'Ga kinderen slaan en ze gaan hun eigen weg. Ze ontsporen makkelijk, krijgen criminele vrienden, gaan aan de drugs, en onttrekken zich aan elk gezag.'

Crimineel gedrag voorkomen

Daarom richt PMTO zich op jonge kinderen, van 4 tot 12 jaar. Vroegtijdig ingrijpen kan latere ontsporing en crimineel gedrag voorkomen. Dat is ook de reden dat het ministerie van VWS 2,2 miljoen euro beschikbaar stelt voor de invoering van PMTO in de jeugdzorg in Nederland. Gewelddiscriminatie onder jongeren neemt toe, en jeugdgevangenen bieden gezien de hoge recidive weinig soelaas. De ambulante jeugdzorg heeft dus sterk behoefte aan effectieve interventies. Wordvoerder Jeugd-beleid Jan Brouwer de Koning van VWS verwel-

komt PMTO met: 'De resultaten die we in het buitenland zien, zijn erg gunstig. De training kan voorkomen dat kinderen tussen de vier en twaalf jaar uitgroeien tot kleine crimineeltjes.' Öry maakte samen met vakgenoot De Ruiters uit Maastricht niet alleen VWS warm voor PMTO, maar enthousiasmeerde ook een handvol particuliere fondsen, zoals de Stichting Kinderpostzegels Nederland, de Stichting Centraal Fonds RVVZ en het VSB Fonds. Die zijn samen goed voor nog eens 1,16 miljoen euro. 'Het is nu een publiekprivaat partnership en dat is heel goed, want de jeugd gaat iedereen aan', verklaart ir. Tammo ter Hark, bij TNO projectleider van de implementatie van PMTO in Nederland. Hij vertelt er meteen bij dat desondanks TNO nog steeds een gat in de financiering te vullen heeft. Het project, begonnen in november 2005, loopt tot 2008 maar er is (begin juni 2006) geld tot september 2007. 'Uiteindelijk moeten we toe naar een structurele financiering', aldus Ter Hark.

Rare klem

Voor je de verzekeraars mee hebt die nodig zijn voor structurele financiering, moet het effect van PMTO natuurlijk wel eerst bewezen zijn. Ook in Nederland. 'Ja, het is een rare klem', erkent Ter Hark. Maar de opleiding van PMTO-trainers is intussen in volle gang. En de vier jeugdzorginstellingen die – sinds maart – meedoen aan de pilot voor PMTO, zijn inmiddels razend enthousiast. Over methode én training. 'De kracht van PMTO is het gedragstherapeutische karakter, en het grote en permanente supervisie- en intervisienetwerk eromheen', zegt Audri Lamers. Zij is als orthopedagoog verbonden aan De Bascule Centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie in Amsterdam. En zij is implementatiecoördinator en een van de eerste groep van zestien (komend jaar worden er dertig opgeleid) trainers in opleiding. Lamers: 'Wij zijn zelfs een week in Oregon geweest. We zijn echt ondergedompeld in het programma. En dat is heel nuttig, want wij moeten het voortouw nemen in Nederland en ons dus de theoretische basis goed eigen maken. Juist omdat het evidence based-karakter van PMTO een speerpunt is in de jeugdhulpverlening.' Zij roemt ook het permanente karakter van de supervisie: 'Alle behandelingen worden op video opgenomen. Alles wat je doet is dus controleerbaar. Je houdt je als therapeut dus strikter aan de methode. En dankzij het meetinstrument word je als het nodig is op tijd bijgespijkerd.' Die video's worden daartoe, via internet, tot in Oregon geëvalueerd. Lamers: 'Zo voorkom je ook de program drift waar veel methodes onder lijden.' Ook Öry en Ter Hark van TNO zijn er sterk voor

om intensief contact te houden met 'Oregon'. Öry: 'PMTO wordt een wereldsysteem.' Ook Noorwegen, Denemarken, IJsland, Mexico en Michigan passen PMTO al toe.

Research based

Öry en Ter Hark hameren daarnaast op het research based-karakter van PMTO. Öry: 'Nieuwe opvoedinzichten – dat het soms heilzaam is om een straf te combineren met een taakje bijvoorbeeld – moet je kunnen opnemen. Voortschrijdend inzicht en onderzoek zijn juist onderdeel van dit programma.' Ter Hark: 'De trainers committeren zich ook aan het onderzoek, met het invullen van vragenlijsten.' Ter Hark wijst er op dat TNO zich binnen dit PMTO-project veel meer richt op implementatie en ontwikkeling dan op onderzoek. 'Het gaat hier echt om de actie, actie waar de maatschappij wat aan heeft.' Wel actie door onderzoek ondersteund, voegt hij nog toe. En actie, dat is ook precies wat Lamers van De Bascule in PMTO aanspreekt: 'Je prát niet alleen met ouders, maar je gaat direct aan de slag. Veel met rollenspelen. Dan laat je ouders echt ervaren hoe het is om kind te zijn, en andersom. Je oefent echt praktisch.' PMTO is als individuele behandelmethode ook nog eens speciaal ontwikkeld voor de vaak zeer problematische opvoedingssituaties. 'Scheidingen en trauma's na overlijden van een ouder of een kind komen vaak voor bij onze cliënten.' En ook Lamers beseft dat het rijtje van vijf kernvaardigheden van PMTO niet nieuw is. 'Maar de manier waarop je die overbrengt op ouders, die is wel nieuw!'

Erwin Wijman

Info: ferko.ory@tno.nl, tammo.terhark@tno.nl

Doel: landelijke dekking

Voor de implementatie van PMTO in Nederland sloegen veel instellingen de handen ineen. Naast TNO Kwaliteit van Leven zijn dat PI Research, NIZW, Universiteit Maastricht en de oorspronkelijke ontwikkelaars in Oregon, USA. Plus vier jeugdzorginstellingen: De Bascule in de regio Amsterdam, GGZ Kinderen en Jeugd en Cardea Jeugdzorg in de regio Leiden en Jeugdzorg Drenthe. Ervaren therapeuten gaan PMTO in hun werkwijze implementeren, en eind 2007 volgt een (kosten)effectiviteitsmeting. Al vijf andere instellingen hebben zich opgegeven. Landelijke dekking is het doel. Speciale aandacht wordt besteed aan de toepassing van PMTO bij allochtone kinderen en hun ouders.